

»Sådana krav kan man inte resa inom vårt yrke«

– Har det blivit så att om jag tar en extra bit av levern när jag opererar levern så ska jag bli medförfattare så är det inte rimligt, säger Sten Lindahl, forskningsdirektör på Karolinska universitetssjukhuset.

Anders Ekblom Sten Lindahl

När Läkartidningen berättar om uppgifterna i intervjun med A, att läkare ställer som ultimatum att få vara med i författarlistan för att ta prov, inskräper Sten Lindahl att de så kallade Vancouverreglerna ska respekteras.

– Att bara ta ett prov eller en biopsi meriterar absolut inte till medförfattarskap. Sådana krav kan man inte resa inom vårt yrke.

Är man som läkare skyldig att ställa upp och hjälpa till med att samla in patientmaterial eller -data till forskning?

– Det måste vara en rimlig arbetsinsats, men det är klart att om du arbetar på ett universitetssjukhus måste du av och till vara beredd att kryssa i en ruta i en patientjournal eller ta ett extra vävnadsprov

eller några milliliter blod till. Så har man gjort i alla tider.

Om insamlingen kräver en mer omfattande insats på kliniken menar Sten Lindahl att forskaren i första

hand själv bör närvara och sköta provtagningen. Om klinikern lägger ner ett stort arbete på att samla in material för forskning

kan det vara rimligt med medförfattarskap, menar han.

– Men då bör man engagera sig i hela processen, inklusive artikelskrivandet.

Professor Anders Ekblom, prefekt vid institutionen för medicin vid Karolinska institutet och tidigare CS-ledamot i Läkarförbundet, är

medveten om att det förekommer att läkare ställer krav på medförfattarskap för att ta prov.

– I min värld är det Vancouverreglerna som gäller. Men jag vet att behovet av att få material gör att man ibland faller till föga.

Har du själv stött på den typen av krav?

– Ja. Oftast är det yngre kollegor som får sådana krav. Jag har flera gånger blivit inkopplad och då har jag sagt att klinikerna är välkomna att vara medförfattare, men då är det inte nog att lämna material utan då krävs en mer aktiv insats.

Anders Ekblom tror att en förklaring till att hedersförfattare ofta är läkare är behovet av att meritera sig för att bli befördrad.

– Går man tillbaka 30 år räknade man i större utsträckning än i dag antal pek vid tjänstetillsättning. Men fortfarande finns det en tjänstestruktur där akademisk meritering är viktigare för läkare än för andra yrkesgrupper.

Att läkare måste forska för att meritera sig till docenturer och professorer, samtidigt som utrymmet för detta är litet i en organisation där tyngdpunkten ligger på effektiv vårdproduktion – skulle det kunna vara en förklaring till att kliniker kräver medförfattarskap för att bidra till provtagning?

– Jag tror inte på den förklaringen. Åtminstone på Karolinska menar jag att vi inte har mindre tid för forskning. Vi har bara samlat ihop tiden på annat sätt och skapat hel- och halvtidstjänster i stället för spridda timmar som man hade tidigare, säger Sten Lindahl.

Michael Lövtrup

Bara var fjärde medicinsk fakultet i USA har regler mot spökskriveri

■ En undersökning bland 50 ledande medicinska fakulteter i USA visar att bara en av fem har en policy som uttryckligen förbjuder spökskrivare från exempelvis läkemedelsindustrin i artiklar som författas vid lärosätet. Ytterligare några stycken har författarskapsregler som i praktiken utesluter spökskriveri genom att ställa krav på att alla som bidragit substantiellt till en artikel ska listas. Övriga tre fjärdedelar av fakulteterna saknar sådana policyer.

Författarna till studien, som publiceras i PLoS Medicine, menar att spökskrivna artiklar innebär ett hot mot folkhälsan och uppmanar alla medicinska fakulteter att anta tydliga riktlinjer mot spökskriveri. Brott mot dessa bör ses som oredlighet och kunna generera disciplinpåföljd. ■

REFERENSER
PLoS Med 7(2): e1000230.
doi:10.1371/journal.pmed.1000230

från Lakartidningen.se

Längre versioner av nedanstående notiser finns att läsa på vår webbplats.

Läkarförbundet: Satsa på sjukvårdens IT-stöd

Regeringen vill bygga ut expeditionsstödet (EES/DUR) så att detta omfattar även ett forskrivarsstöd, enligt Socialdepartementets promemoria »Bättre läkemedelsanvändning på en omreglerad apoteksmarknad«.

Läkarförbundet pekar på att det framför allt är vid forskrivningstillfället som rätt stöd behövs för att kvalitets-säkra läkemedelsprocessen.

»Expeditionsstödet är en efterkontroll«, medan »satsning på sjukvårdens IT-stöd vore att börja i rätt ända«, skriver förbundet i sitt remissvar på förslaget. ■

Läkarförbundet: Samla läkemedelsinformation till barn

Läkarförbundet kräver bättre läkemedelsanvändning för barn i öppenvård och slutenvård.

Kunskapen om barn och läkemedel finns i dag ute på klinikerna. Men för att öka säkerheten vid behandling av barn behövs en samlad informationskälla, tycker Läkarförbundet och pekar på problem även hos Apotekens Service AB, där doseringsrekommendationer »många gånger saknas« för de läkemedel som barn ordineras. ■

Danskt samarbete läkare-industrin offentliggörs

Danska läkares uppdrag för läkemedelsindustrin offentliggörs på Lægemedelstyrelsens webbplats. Danska läkare är enligt lag tvingade att lämna information om eventuella samarbeten med industrin. ■

Artikel om MPR-vaccin och autism dras tillbaka

Tidskriften The Lancets redaktörer drar tillbaka den omstridda artikel där forskaren Andrew Wakefield 1998 gjorde gällande att en koppling fanns mellan vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR-vaccin) och autism och tarmsjukdom. ■